

Dr. Türkyılmaz: Rejimin tek marifeti yıkımdır

Posted on 16/01/2020

Bölgesel bir güç olmaya çalışırken yalnızlaşan AKP'nin, iç siyasette izlediği stratejiyi dışarıda uygulamaya ağırlık vererek, kendi geleceğini de bu gelişmelere daha çok bağladığının söyleyen Dr. Yektan Türkyılmaz, “Devlet kurumlarını, aklını, orduyu, eğitim sistemini her şeyi yıkıyorlar, hatta şehir ve ormanları da... Günü bir krizle kurtarıyor, bu krizi kapatmak için de daha büyük bir kriz meydana getiriyorlar” dedi.

Türk devleti, Suriye'den Güney Kürdistan'a, Libya'dan Doğu Akdeniz'e çoklu bir cephede ilerlemeye çalışıyor. Bölgesel bir güç olmaya çalışan Türkiye, bitmiş bir imparatorluğun yeni elçisi olma rolüne uzun zamanadır kendisini ikna etmiş durumda. İkna edemediği ise somut koşullar. Erdoğan yönetimindeki Türk devletinin emperyal hayalleri, yeniden canlandırmaya çalıştığı ve inatla terk etmediği Yeni Osmanlıcılık, bugünün bölgesel koşullarında nereye tekabül ediyor? AKP, bu stratejinin kökenlerini dediği gibi Osmanlı'nın altın çağında mı yoksa Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesinden mi alıyor? Libya, Osmanlı toprağıdır denilerek başlatılan bu tartışmayı, AKP, Cumhuriyet ve Osmanlı dönemi yayılcılık politikasını, Almanya'daki Forum Transregionale Studien'da Öğretim Görevlisi olan Yektan Türkyılmaz ile konuştuk.

ABDÜLHAMİD'İN BİR TÜR KARİKATÜRÜ

Türkiye'nin Libya'ya asker gönderme mevzusu konuşulurken özellikle “Osmanlı toprakları” vurgusu sıkça yapıldı. Yeni Osmanlıcılık ile anılan Erdoğan yönetimindeki Türk devletinin bu politikasına, Osmanlı politikasıdır demek ne kadar doğru?

Modern yayılcılık ile Osmanlı'nınkinin aynı olduğunu söylemek tabii ki de zor. Günümüz

yayılcılığını tarif ederken Osmanlı'nın fetihlerinin yoğun olduğu o altın çağına gönderme yapılırsa da aslında durum bambaşka. Tüm Osmanlı tarihine bakmadan, bugünü anlamak için II. Abdülhamit dönemine bakmak lazım. II. Abdülhamid dönemi, Osmanlı içerisinde çok parlak bir dönem değil ama bu dönem, günümüz Türkiye'sinin önemli bütün kodlarının kurumsallaştığı bir dönemdir. Hem bir düşman algısı oluşuyor hem de bitmiş bir imparatorluğu yeniden, yeni bir çerçevede ele alma arzusu ortaya çıkıyor. Günümüz, Abdülhamid'in bir tür karikatür dönemi. Çünkü Abdülhamid de o dönem Kuzey Afrika'dan Okyanusya'ya kadar birçok yere insan yollayıp bir şekilde Osmanlı nüfuzunu oralarda artırmaya çalışıyordu. Bu modern Türk yayılcılığının ve irredantizminin bir şekilde referansı oluyor. Tam anlamıyla bir devamı değil de onun tahayyülü olarak düşünülebilir. Tabii bugün Osmanlılık denildiğinde eklektik davranıyorlar. Bunun içerisinde Alparslan da Abdülhamid de Fatih de var. Sanki kesintisiz bir fetih dönemi varmış gibi bir hikayeler bütününe dönüştürüyorlar.

BU KAVRAMLAR HİÇ AYRILMADI

Peki bu politika AKP öncesi Cumhuriyet döneminden ne yönüyle ayrılıyor veya bu üç dönemin yayılcı politikalarını birbirinden ayrı mı düşünmeliyiz?

Bizde tarih yazıcılığında şöyle bir şey var: Bir Osmanlılık anlayışı vardı, Cumhuriyet geldi ve bunu çöpe attı. Yerine de ulusal kimlik anlayışı getirdi... Aslında bizim de bu anlayışı çöpe atmamız gerekiyor, çünkü Türkiye Cumhuriyeti hiçbir zaman Osmanlılıktan ya da Osmanlı'nın devamı olmaktan tümüyle vazgeçmedi. Türkiye tarihinin hiçbir zamanında ne Osmanlılık ne Sünni İslam ne de Türkçülük kavramları tamamıyla yok olmadı. Farklı versiyonları vitrine kondu ama elbette Kemalizm, Osmanlı'yı çürüten bir yapı olarak dışladı, tümünden değil. Kullanışlı gördükleri zamanlarda Osmanlı'nın devamı olmayı da emperyal vizyonda siyaset yapma kartlarını da çektiler. Örneğin Musul-Kerkük olayında sadece Türklük üzerinden yürüyen bir politika yok. Osmanlı bekasına ait olma ya da Osmanlı

tebaasından olma söylemi orada da önemli bir yer tuttu. Yani tarih boyunca bu politikalar birbirinden öyle keskin hatlarla ayrılmadı. Bir şekilde Cumhuriyet döneminde de bunların iç içe geçtiği birçok kombinasyon oldu.

Aslında Yeni Osmanlıcılık tanımı ilk Turgut Özal döneminde ortaya atıldı. Peki AKP ile bu önceki tanımın kesişme ya da ayrılma noktaları var mı?

Biraz geriye doğru giderek bakalım. Modern Türk milliyetçiliği yani Kemalist milliyetçilik, Helen ve Yunan milliyetçiliğine göre yayılmacı değil, bütünleştiricidir. Bir 'misak-ı millî' vardır. Bunun dışındaki kimsenin toprağında gözü yoktur amacı da bu topraklarda bir ulus kimliği yaratmaktır. Başta da dediğim gibi bunu çöpe atmalı. Birbirinden çok farklı 'misak-ı millî' anlayışı var, Meclis-i Mebusan kayıtlarındaki metnine bakarsak Arap coğrafyası, hatta yarımadasını bile kapsıyor o sınırlar. Cumhuriyet döneminde buralara fırsat çıktığı zaman atak yapılırdı. Cumhuriyet, yayılmacılığı hiçbir zaman bir kenara koymadı. Dayanak olarak 'misak-ı millî'nin o tanımsız, muğlaklık maddelerine sırtını yasladı.

MUĞLAK BİR MİSAK-I MİLLÎ HEP VARDI

Mesela?

Örneğin 1936'da Fransa'da hükümet değişip Suriye'nin bağımsızlığı söz konusu olduğunda, hemen 'İskenderun bizimdir' denildi. 'Misak-ı millî' bir şekilde dayanak olarak kullanıldı. Öte yandan Cumhuriyet tarihine bakarsak bu yayılmacılığı görürüz: 20'lerde Musul-Kerkük önemli bir meseleydi, daha sonra 30'larda İskenderun; 60 ve 70'lerde de Kıbrıs işgal edilene kadar bir 'misak-ı millî' sorunu oldu. 90'larda savaşla birlikte Musul- Kerkük meselesi yeniden gündeme geliyor ki sizin de bahsettiğiniz Özal'ın Yeni Osmanlıcılık kartını ortaya çıkardığı zaman tam olarak budur. Bu dönemin tümüne bakarsak Türkiye Cumhuriyeti Devleti stratejik bir öngörüye ve akla sahipti. Fırsat çıktığında bütün gücünü bir şekilde

oraya aktarıyor; propaganda, diplomatik ilişkiler, askeri tehditler, müdahale, işgal, Kıbrıs örneği gibi. Şimdiki döneme baktığımızda; bu fetih anlayışı ya da Yeni Osmanlılık iddiası da tamamen bir hezeyan halinde. Arada böyle bir fark var. Şimdi Libya'dan bahsediliyor onu açınca altından Kıbrıs çıkıyor, Kıbrıs'ı açınca Suriye ve Doğu Akdeniz çıkıyor. Örneğin Suriye'deki işgalin sadece Rojava ile sınırlı kalmayacağı her zaman söyleniyordu, daha geniş bölgeye yayılması söz konusu. Güney Kürdistan'da yine Türkiye'nin askerleri ve üsleri var. Bence şu anki hükümetin gözüne kestirdiği yerlerden birisi de orası. Bunun oradaki yönetim de farkında ya da Adalar meselesini aynı zamanda yeniden tartışmaya açtılar. Cumhuriyet döneminde bu tür stratejik hamleler güçlü bir devletin politikalarıyken şu anki durum güçsüz ve yaralı bir devletin, tabiri caizse birçok yere göz dikmesinden başka bir şey değil. Ortalıkta haritalar dolaşiyor. Bunu zamanında Davutoğlu da söylemişti; "Bizim bir gönül bir de siyasi haritamız" var diye. Gönül haritası dediği şey, Türk hükümetlerinden herhangi birinin, bir yerlerde saklı arzuları demek.

DİREKSİYON HAKİMİYETİ YİTİRİLMİŞ

AKP öncesi Cumhuriyetin stratejik bir akla sahip olduğunu söylediniz. Peki bu dönemin devlet aklı bu tabloyu göremiyor mu? Zira her yerde yalnızlaşıp dışlandı. En yakın Libya ve Doğu Akdeniz'de...

Devlet aklının bir ön şartı vardır; o da kurumsallık gerektirir. Bu dönemde devlet kurumsallığı ile devlet aklı da berhava olmuş durumda. Türkiye şu an direksiyon hakimiyeti yitirilmiş bir araç gibi. Örneğin 90'lardaki devlet aklı ve kırmızı çizgileri artık tamamen yitirildi. En yapmayacağımız şey şu anki hükümete plan, program, strateji ve devlet aklı atfetmek olacaktır. Bu yeni gelişme ile aslında iç siyaset ve dış siyaset arasındaki çizgi de ortadan kalkmış durumda. Türkiye'deki rejim, kaderini sınır dışındaki gelişmelere her geçen gün daha fazla bağlamış durumda ve bu, çok daha az kontrolü olan bir şey. Kendilerini dev aynasında görüyorlar ona şüphe yok ama son derece yalnız maksimalist bir agresyon ile

hareket ediyorlar. Bence 31 Mart'ta zaten bu rejim iç sınırlarına geldi. 23 Haziran'daki tekrarlanan İstanbul seçiminden sonra artık rejimin çatırdama sesleri duyulmaya başladı. O yüzden bahsettikleri beka sorununu, çok da araçsal olarak söylediklerini düşünmüyorum. İnanarak söylüyor ve gerçekten bir beka sorunu var. Aslında birçok şeye inanarak söylüyorlar ki en ürkütücü tarafı da burası. Keşke araçsallaşırsalar en azından eleştirirken bunu kullandıkları için böyle yapıyor diye bakarız ama ne yazık ki bu plansızlık, programsızlık biraz da bundan ötürü geliyor. Cumhurbaşkanı başkanışmanlarından biri yakın zamanda "Sonunu düşünen kahraman olamaz" dedi ne için kahramanlık arıyorlar bir kere onu düşünmek lazım.

BU REJİMİN KURMA MARİFETİ YOK

Yeni sistemlerini kurmak için olabilir mi?

Aslında 5- 6 yıldır yaşadıklarımız ve tüm bu sancılar, sarsıntılar hem Türkiye'de hem de etrafında siyasal tektonik bir hareketin olduğuna işaret ediyor. Burada muhtemelen bir şeyler değişecek tam emin olmamakla birlikte elbette ki ama yeni bir normal hale dönüş olacaktır. Sadece Türkiye içerisinde değil hem çevresi hem de global anlamda. Bu rejimin herhangi bir şey kurma marifet olduğunu düşünmüyorum. Tabii şu marifetleri var; yıkma konusunda çok marifetliler, zaten ayakta kalma enerjilerini de bundan alıyorlar. Devlet kurumlarını, aklını, orduyu, eğitim sistemini her şeyi yıkıyorlar, hatta şehir ve ormanları da... Günü bir krizle kurtarıyor, bu krizi kapatmak için de daha büyük bir kriz meydana getiriyorlar.

Kaynak: anfturkce.com